

Seat No. : _____

TQ-110

B.A. Sem.-III

May-2013

Political Science (EC-I-201)
(Indian Polity – I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

૧. (અ) ભારતીય બંધારણની રચના અને ઘડતરની ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
ભારતીય બંધારણના મુખ્ય લક્ષણો જણાવો.
(બ) મૂળભૂત અધિકારોને સમજાવો. ૭
અથવા
મુખ્ય બંધારણીય સુધારાઓનું વિશ્લેષણ કરો.
૨. (અ) ભારતીય સંસદના કાર્યોની ચર્ચા કરો. ૭
અથવા
વડાપ્રધાન અને પ્રધાનમંડળની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
(બ) વિધાન સભાની રચના અને કાર્યો સમજાવો. ૭
અથવા
હાઈકોર્ટ વિશે એક નિબંધ લખો.
૩. ટૂંકનોંધ લખો : (ગમે તે ચાર) ૪ × ૪ = ૧૬
(અ) આમુખ
(બ) રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો
(ક) રાષ્ટ્રપતિ
(ડ) ન્યાયતંત્રની સ્વતંત્રતા
(ઈ) રાજ્યપાલ
(ઉ) મુખ્યમંત્રી
૪. એક-બે લીટીમાં ટૂંકમાં જવાબ આપો. ૨ × ૬ = ૧૨
(અ) ભારતનું બંધારણ ઘડવા માટે બંધારણ સભાની સ્થાપના ક્યારે થઈ હતી ?
(બ) બંધારણ સભાની ખરડા સમિતિના ચેરમેનની ભૂમિકા કોણે ભજવી ?
(ક) સમાનતાનો અધિકાર એટલે ?
(ડ) ભારતીય બંધારણમાં રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતનો સમાવેશ કરવાનો હેતુ શો છે ?
(ઈ) રાષ્ટ્રપતિની ચૂંટણી કરનાર મતદાર મંડળ કોનું બનેલું છે ?
(ઉ) સામાન્ય રીતે રાજ્યપાલના હોદ્દાની મુદત હોય છે

૫. (અ) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

૭

- (૧) બંધારણ સભાના સભ્યો હતા
(અ) પ્રાંતીય સભાઓ દ્વારા ચૂંટાયેલ હતા.
(બ) લોકો દ્વારા સીધા ચૂંટાયેલ હતા.
(ક) સરકાર દ્વારા નિમાયેલા હતા.
(ડ) માત્ર રજવાડા રાજ્યના પ્રતિનિધિ હતા.
- (૨) ભારતીય બંધારણમાં ૧૯૫૦ની સાલમાં કેટલી કલમો હતી ?
(અ) ૩૫૦ કરતાં ઓછી (બ) ૪૦૦ કરતાં વધુ
(ક) ૩૯૮ (ડ) ૩૯૫
- (૩) બંધારણના કયા ભાગમાં મૂળભૂત અધિકારોને મૂકવામાં આવ્યા છે ?
(અ) ભાગ-૧ (બ) ભાગ-૨
(ક) ભાગ-૩ (ડ) ભાગ-૪
- (૪) રાજનીતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોનો કઈ કલમોનો સમાવેશ થયો છે ?
(અ) ૨૯ થી ૫૦ (બ) ૩૬ થી ૫૦-અ
(ક) ૩૬ થી ૫૧ (ડ) ૨૯ થી ૫૧
- (૫) સંઘની કારોબારીના બંધારણીય વડા છે ?
(અ) રાષ્ટ્રપતિ (બ) વડાપ્રધાન
(ક) પ્રધાનમંડળ (ડ) ભારતના મુખ્ય ન્યાયધીશ
- (૬) રાષ્ટ્રપતિ કોને સંબોધીને રાજીનામું આપે છે.
(અ) વડાપ્રધાન (બ) ઉપરાષ્ટ્રપતિ
(ક) અધ્યક્ષ (ડ) મુખ્ય ન્યાયધીશ
- (૭) રાજ્યપાલની નિમણૂંક કોના દ્વારા થાય છે ?
(અ) રાષ્ટ્રપતિ (બ) વડાપ્રધાન
(ક) મુખ્ય ન્યાયધીશ (ડ) અધ્યક્ષ

(બ) જોડકાં ગોઠવો :

૭

વિભાગ-અ	વિભાગ-બ
(અ) ભારતના બંધારણનો અમલ થયો	(૧) કલમ-૧૯
(બ) વાણી અને અભિવ્યક્તિની સ્વતંત્રતાનો અધિકાર	(૨) સરકારના વડા
(ક) માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતોનો સમાવેશ બંધારણમાં થયો છે.	(૩) ૨૬મી જાન્યુઆરી ૧૯૫૦
(ડ) વડાપ્રધાન છે.	(૪) અધ્યક્ષ હોય છે.
(ઈ) સુપ્રીમ કોર્ટ	(૫) ભાગ-૪
(ઉ) લોકસભા	(૬) ઉપલું ગૃહ
(ફ) રાજ્યસભા	(૭) અદાલતી સમીક્ષા

Seat No. : _____

TQ-110

B.A.Sem.-III

May-2013

Political Science (EC-I-201)

(Indian Polity – I)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Discuss the composition and framing of the Indian Constitution. 7
OR
Describe the salient features of the Indian Constitution.
- (B) Explain the Fundamental Rights. 7
OR
Analyse the major Constitutional Amendments.
2. (A) Discuss the functions of Indian Parliament. 7
OR
Discuss the role of Prime Minister and the Council of Minister.
- (B) Explain the composition and functions of Legislative Assembly. 7
OR
Write an essay on the High Court.
3. Write short notes (any **four**) : **4 × 4 = 16**
(a) The Preamble
(b) The Directive Principles of State policy
(c) President
(d) Independence of Judiciary
(e) Governor
(f) Chief Minister
4. Answer in brief (in **one** or **two** lines) : **2 × 6 = 12**
(a) When was the Constituent Assembly established to form a Constitution of India ?
(b) Who acted as the Chairman of the Drafting Committee of Constituent Assembly.
(c) Right to equality means.
(d) The main purpose of including Directive principles of State policy in Indian Constitution is.
(e) The electoral college, which elects the president, consist of
(f) The normal term of a Governor's office is

5. (A) Choose the correct option :

- (1) The Member of Constituent Assembly were
  - (a) elected by the provincial assemblies
  - (b) elected directly by the people
  - (c) nominated by the Government
  - (d) only representative of princely States
- (2) The number of Articles in the Indian Constitution were in 1950
  - (a) less than 350
  - (b) more than 400
  - (c) 398
  - (d) 395
- (3) Fundamental Rights are enshrined in the Constitution in
  - (a) Part – I
  - (b) Part – II
  - (c) Part – III
  - (d) Part – IV
- (4) The Directive Principle of State policy cover Articles
  - (a) 29 to 50
  - (b) 36 to 50 A
  - (c) 36 to 51
  - (d) 29 to 51
- (5) The Constitutional Head of the Executive of the Union is
  - (a) the President
  - (b) the Prime Minister
  - (c) Council of Ministers
  - (d) the Chief Justice of India
- (6) To whom does the President address his letter of resignation ?
  - (a) The Prime Minister
  - (b) The Vice-President
  - (c) The Speaker
  - (d) The Chief Justice
- (7) The Governor of the State is appointed by
  - (a) The President
  - (b) Prime Minister
  - (c) The Chief Justice
  - (d) The Speaker

(B) Match the following :

Section – A

Section – B

(A) The Constitution of India was came into force on	(1) Article – 19
(B) Freedom of Speech and expression	(2) Head of the Government
(C) Directive principles are enshrined in	(3) 26 January, 1950
(D) The Prime Minister is	(4) Speaker
(E) Supreme Court	(5) Part-IV
(F) Lok Sabha	(6) Upper House
(G) Rajya Sabha	(7) Judicial Review
-